

Sygn. akt I ACa 841/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Szewczyk
Sędziowie:	SSA Józef Wąsik (spr.) SSA Anna Kowacz-Braun
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Zaczyk

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa A. C. (1)

przeciwko Bankowi (...) S.A. w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 4 listopada 2016 r. sygn. akt I C 430/16

1. oddala apelację;

2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Anna Kowacz-Braun SSA Andrzej Szewczyk SSA Józef Wąsik

Sygn. akt I A Ca 841/17

UZASADNIENIE

Pozwem przeciwko Bankowi (...) S.A w W., powódka A. C. (1) wniosła o pozbawienie wykonalności wobec powódki, tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 15.12.1999r. wydanego w sprawie IC 1475/99, zaopatrzonego klauzulą wykonalności na mocy postanowienia tego Sądu z dnia 10.07.2000r. Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu.

Na uzasadnienie żądania powódka podniosła, że powołanym wyżej wyrokiem, Sąd Okręgowy w Kielcach zasądził na rzecz Banku (...) S.A(...) w O. solidarnie od pozwanych A. C. (2), R. C., Z. C. i powódki A. C. (1), kwotę 188 479,57 zł w raz z ustawowymi odsetkami od dnia 15.12.1999r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu, rozkładając obowiązek spłaty zasądzonej należności na 6 kwartalnych rat. Postanowieniem z dnia 10.07.2000r. Sąd nadał wskazanemu orzeczeniu klauzulę wykonalności.

W dniu 28.08.2000r. pozwany skierował do Komornika Sądowego przy Sądzie rejonowym w K.L. Z. wniosek egzekucyjny przeciwko wszystkim solidarnym dłużnikom. Pierwszą czynnością Komornika względem powódki A. C. (1) było zajęcie wynagrodzenia za pracę, dokonane pismem z dnia 16.06.2015r. Zdaniem powódki spełnione zostały przesłanki uzasadniające żądanie pozbawienia wykonalności egzekwowanego tytułu wykonawczego z uwagi na przedawnienie roszczenia objętego tym tytułem, gdyż bieg terminu przedawnienia został uruchomiony w momencie uprawomocnienia się postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 15.12.1999r co nastąpiło w dniu 10.07.2000r.

Wierzyciel składając wniosek o przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego doprowadził do przerwania tego biegu jednak, zdaniem powódki przedmiotowy wniosek nie doprowadził do formalnego wszczęcia egzekucji względem A. C. (1), zatem pozwany nie może powoływać się na spoczywanie biegu terminu przedawnienia, na czas prowadzenia postępowania w rozumieniu art. 124 § 2 k.p.c. Pierwszą czynnością Komornika względem powódki po złożeniu wniosku egzekucyjnego a zmierzającą do egzekucji należności objętej tytułem wykonawczym, było zajęcie wynagrodzenia za pracę w dniu 16.06.2015r. Skoro zatem pomiędzy wnioskiem wierzyciela o wszczęcie postępowania egzekucyjnego oraz pierwszą czynnością Komornika minął okres ponad 10 lat, zdaniem pełnomocnika powódki, roszczenie pozwanego, zgodnie z dyspozycją art. 125 §1 k.c. uległo przedawnieniu, co uzasadnia wytoczenie niniejszego powództwa stosownie do art. 840§1 pkt 2 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2016r. Sąd zawiesił postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. pod sygn. akt KM 343/00 do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Pozwany Bank (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nadto wniósł o przyzpozwanie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. L. Z.. Uzasadniając swoje stanowisko pełnomocnik pozwanego podniósł, że Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w K. L. Z., prowadzi na wniosek pozwanego postępowanie egzekucyjne wobec dłużników w tym pozwanej A. C. (1), na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 15.12.1999r. wydanego w sprawie IC 1475/99 opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 10 lipca 2000r. W toku prowadzonej egzekucji pozwany Bank (...) w wymienianej korespondencji wskazywali A. C. (1) jako dłużnika, wobec którego prowadzona jest egzekucja. W świetle powyższego zarzut przedawnienia, dający podstawę do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności jest całkowicie nieuzasadniony. Wniosek egzekucyjny z którym wystąpił pozwany przerwał bieg przedawnienia, a w czasie prowadzonej nieprzerwanie od 2000r. egzekucji nie doszło do jego zawieszenia ani też umorzenia.

Na rozprawie w dniu 25 października 2016r. powódka podniosła nadto, że jej zdaniem nie doszło do wszczęcia postępowania egzekucyjnego wobec powódki bowiem nie zostało jej doręczone zawiadomienie komornika o wszczęciu postępowania egzekucyjnego.

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2016r Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz powoda kwotę 1800 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 15 grudnia 1999r w sprawie IC 1475/99 zasądzono na rzecz Banku (...) S.A -(...)w O. solidarnie od pozwanych A. C. (2), R. C., Z. C. i powódki A. C. (1), kwotę 188 479,57 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15.12.1999r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu, rozkładając obowiązek spłaty

zasądzonej należności na 6 kwartalnych rat. Postanowieniem z dnia 10.07.2000r. Sąd nadał wskazanemu orzeczeniu klauzulę wykonalności.

Pismem z dnia 28.08.2000r. wierzyciel - Bank (...) S.A (...)w O., skierował do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. L. Z., wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko wszystkim solidarnym dłużnikom tj. A. C. (2), R. C., Z. C. oraz pozwanej A. C. (1). Pismo to wpłynęło do Komornika w dniu 7 września 2000r. i zostało zarejestrowane pod sygn. KM 343/00.

Po uzyskaniu informacji z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 09.06.2015r. o zgłoszeniu powódki A. C. (1) do ubezpieczenia zdrowotnego jako pracownika Fundacji (...), Komornik pismem z dnia 16.06.2015r. dokonał zajęcia wynagrodzenia za pracę powódki powołując się na tytuł wykonawczy - wyrok Sądu Okręgowy w Kielcach z dnia 15 grudnia 1999r wydany w sprawie IC 1475/99.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił o dokumenty załączone przez pełnomocnika powódki do pozwu, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała.

W ocenie Sądu I Instancji powództwo jest niezasadne.

Zgodnie z treścią art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Nie może budzić wątpliwości, że skierowanie przez pozwanego –wierzyciela, wniosku o wszczęcie egzekucji spowodowało przerwanie biegu terminu przedawnienia. Z treści przepisu art. 124 § 2 k.c. wprost natomiast wynika, że w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone.

Zainicjowane przez pozwanego - wierzyciela postępowanie egzekucyjne toczy się nieprzerwanie od 7 września 2000r. zatem też od tej daty trwa przerwa w biegu przedawnienia. W świetle powyższego należy uznać, że nie zaistniała żadna z przesłanek wskazanych w treści art. 840§1 pkt 2 k.p.c, która uzasadniałaby uwzględnienie żądania pozwu.

Nadto Sąd uznał za bezpodstawne twierdzenie pełnomocnika powódki, że skoro Komornik nie zawiadomił powódki o wszczęciu egzekucji to, egzekucja w stosunku do A. C. (1) nie została faktycznie wszczęta. Wszczęcie egzekucji (poza wyjątkami gdy może być ona wszczęta z urzędu), następuje na wniosek uprawnionego wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł egzekucyjny i na rzecz którego temu tytułowi została nadana klauzula wykonalności. Niewątpliwie brak zawiadomienia dłużnika o wszczęciu egzekucji stanowi uchybienie, w szczególności postanowieniom art. 805 k.p.c. i może być przedmiotem skargi na czynności komornika w oparciu o rat 767k.p.c. nie niweczy natomiast, zdaniem Sądu, skutku wynikającego z treści art. 123 § 1pkt 1 k.p.c.

Mając zatem powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji orzeczenia.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku – w całości - wniosła powódka, zarzucając:

1/ mające wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 805 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe uznanie, iż brak zawiadomienia dłużnika o wszczęciu egzekucji, w tym brak doręczenia mu odpisu tytułu wykonawczego z pouczeniem o przysługujących dłużnikowi środkach prawnych skutkuje wyłącznie możliwością złożenia skargi na czynności komornika, w sytuacji, gdy uchybienie to należy rozpatrywać w kategoriach pozbawienia możliwości obrony swoich praw, a tym samym nieważności postępowania, co z kolei powoduje zniweczenie skutków przewidzianych w art. 124 § 2 k.c.,

2/ mające wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 823 k.p.c. poprzez wadliwe uznanie, iż postępowanie egzekucyjne KM 343/00 nie uległo umorzeniu z mocy prawa, w sytuacji, gdy wobec niezawiadomienia dłużniczki o wszczęciu postępowania, brak ten nie został usunięty w okresie roku, a tym samym nie dokonano czynności niezbędnej do dalszego prowadzenia postępowania.

Na tej podstawie wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach I Wydział Cywilny z dnia 15.12.1999r. /sygn. akt I C 1475/99/, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia w/w Sądu z dnia 10.07.2000r. w całości, względnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu za obie instancje.

Pozwany wniosł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny przyjął za swoje oraz trafnie zastosował przepisy prawa materialnego i procesowego.

Na wstępie wskazać należy, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 §1 k.p.c.) na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art.382 k.p.c.) z tym zastrzeżeniem, że przed sądem pierwszej instancji powinny być przedstawione wyczerpująco kwestie sporne, zgłoszone fakty i dowody, a prezentacja materiału dowodowego przed sądem drugiej instancji ma miejsce wyjątkowo (art. 381 k.p.c.).

Zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów (III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz.55), której nadano moc zasady prawnej, sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiąza go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego.

Na wstępie należy podnieść, że powództwo przeciwegzekucyjne stanowi sposób obrony merytorycznej dłużnika, która nie może w żaden sposób naruszać powagi rzeczy osądzonej oraz skutków wynikających ze stanu sprawy zawisłej wcześniej przed sądem. Powództwo to zaliczane jest do powództw o ukształtowanie prawa. Dłużnik nie może zatem w drodze powództwa wnoszonego w oparciu o ten przepis zmierzać do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu stanowiącego tytuł egzekucyjny (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 1972 r., II PR 372/72 OSP 1973, z. 11, poz. 222), ale może przeczyć treści innych tytułów egzekucyjnych, których nie chroni prawomocność materialna (res iudicata), czy zawisłość sporu (lis pendens) takich jak: ugoda sądowa, ugoda zawarta przed sądem polubownym, akt notarialny, bankowy tytuł egzekucyjny (zob. postanowienie SN z dnia 27 listopada 2003 r., III CZP 78/03, Prok. i Pr. 2004, nr 6, poz. 36).

Podstawą prawną do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności jest art. 840 § 1 k.p.c. Dłużnik może po powstaniu tytułu egzekucyjnego żądać pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w całości lub w części, także wówczas, jeżeli nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Za takie zdarzenie uważa się również przedawnienie roszczenia.

Z kolei w myśl art. 840 § 1 pkt 1, dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo jego ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności. Dotyczy to zatem np. takich sytuacji, gdy dłużnik kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście. Dłużnik może przeczyć zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, zaszłym w okresie po wydaniu tytułu egzekucyjnego, jak np. przejściu uprawnienia

lub obowiązku na wierzyciela lub dłużnika wymienionego w klauzuli wykonalności (art. 788-791 k.p.c.) lub powstaniu zdarzenia, od którego zostało uzależnione wykonanie tytułu egzekucyjnego (art. 786 k.p.c.). Taka sytuacja w sprawie niniejszej nie występuje.

Jako przesłankę pozbawienia wykonalności przedmiotowego tytułu wykonawczego pochodzącego od sądu powódka wskazuje przedawnienie roszczenia, którego to skutku upatruje w treści art. 805 k.p.c., względnie w art. 823 k.p.c. z uwagi na zniweczenie jej wywody Sądu I Instancji w zakresie wykładni tego przepisu.

Najistotniejsze przepisy skutkujące bezzasadnością roszczenia to:

a/ art. 125 § 1 k.c. (dziesięcioletni termin przedawnienia dla roszczeń stwierdzonych orzeczeniem sądu);

b/ art. 124 § 2 k.c. w myśl którego w razie przerwania przedawnienia przez czynność m.in. przed organem egzekucyjnym przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie nie zostało zakończone;

c/ art. 123 § 1 pkt 1 k.c. który stanowi, że bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność m.in. przed organem egzekucyjnym przedsięwziętą bezpośrednio w celu zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu apelacji, a to naruszenia przepisów postępowania w postaci art. 805 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe uznanie, iż brak zawiadomienia dłużnika o wszczęciu egzekucji, w tym brak doręczenia mu odpisu tytułu wykonawczego z pouczeniem o przysługujących dłużnikowi środkach prawnych skutkuje wyłącznie możliwością złożenia skargi na czynności komornika, w sytuacji, gdy uchybienie to należy rozpatrywać w kategoriach pozbawienia możliwości obrony swoich praw, a tym samym nieważności postępowania, co z kolei powoduje zniweczenie skutków przewidzianych w art. 124 § 2 k.c. należy uznać, iż jest on bezzasadny, albowiem żaden przepis prawa nie przewiduje takiego skutku dla ewentualnej beczynności komornika. Przyjęcie pozbawienia możliwości obrony praw w postępowaniu egzekucyjnym może rodzić dla powódki uprawnienia procesowe w tym postępowaniu, być podstawą do przywrócenia terminów, czy podstawą do kierowania skargi na czynności komornika, ale nie może wygaszać roszczenia powoda.

W szczególności nie doszło do umorzenia przedmiotowego postępowania egzekucyjnego z mocy prawa, gdyż podstawy takiego umorzenia wlicza enumeratywnie art. 823 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem postępowanie egzekucyjne umarza się z mocy samego prawa, jeżeli wierzyciel w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania lub nie zażądał podjęcia zawieszono postępowania. Powódka nie podnosi aby takie okoliczności w sprawie egzekucyjnej miały miejsce.

W sprawie nie budzi wątpliwości, że wniosek egzekucyjny dotyczył wszystkich dłużników solidarnych, a wniosek został opłacony i był zwrócony. Pozwany złożył skargę na beczynność Komornika (k.66).

W myśl art. 805 k.p.c. przy pierwszej czynności egzekucyjnej doręcza się dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu egzekucji. Nawet gdyby uznać, że jeszcze przed pierwszą czynnością w stosunku do danego dłużnika komornik ma obowiązek doręczyć zawiadomienie, to i tak brak podstaw prawnych do uznania, że taka beczynność komornika (nie wierzyciela) ma skutkować umorzeniem postępowania egzekucyjnego ze skutkiem unicestwienia przerwy przedawnienia. Naruszałoby to także podstawowe prawa wierzyciela.

W rezultacie zarzuty podniesione w apelacji należało uznać za chybione.

Biorąc pod uwagę przedstawione argumenty Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto zgodnie z zasadą wyniku sporu na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. i § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) w aktualnym brzmieniu, przyjmując jednorazową minimalną stawkę wynagrodzenia radcowskiego. Zwolnienie od kosztów sądowych nie

oznacza zwolnienia od kosztów należnych drugiej stronie, a w sprawie brak szczególnych okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 102 k.p.c.

SSA Anna Kowacz - Braun SSA Andrzej Szewczyk SSA Józef Wąsik